

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیوند دانشگاه‌ها به رشد منطقه‌ای (درس‌هایی از اتحادیه اروپا)

نویسندگان:

جان گارد و لوئیس کمپتون

مترجم

دکتر رضا آفرین

دانشگاه گیلان

به نام خداوند جان و خرد

عنوان و نام پدیدآور	راهنمای عملی پیوند دانشگاه‌ها به رشد منطقه‌ای (: درس‌هایی از اتحادیه اروپا) / مترجم رضا آذین.
مشخصات نشر	یوشهر: دانشگاه خلیج فارس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۳۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۴-۱۱-۲:
وضعیت فهرست نویسی: فیپا	
یادداشت	عنوان اصلی: Connecting Universities to Regional Growth: A Practical Guide
موضوع	همکاری دانشگاه و صنعت -- اروپا
موضوع	Academic-industrial collaboration -- Europe
موضوع	دانشگاه و اجتماع -- اروپا
موضوع	Community and college -- Europe
شناسه افزوده	آذین، رضا، ۱۳۵۳ - ، مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه خلیج فارس
رده بندی کنگره	۹۵: ۲۰۸ / LC
رده بندی دیویی	۷۸/۱۰۹
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۰، ۵۷۰

پیوند دانشگاه‌ها به رشد منطقه‌ای (درس‌هایی از اتحادیه اروپا)

نویسندگان: جان گودارد و لوئیس کمپتون

مترجم: دکتر رضا آذین

چاپ اول، تابستان ۱۳۹۵

حروفچینی: فاطمه مرزوقی

ویراستاری، صفحه آرایی: دارا جوکار

ناشر: انتشارات دانشگاه خلیج فارس

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۶۰،۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است.

جهان پیوسته در حال تغییر است. با ازمان‌ها، شرکت‌ها و جوامع رویکردهای جدید و بسیار متنوعی در خصوص آموزش و پژوهش با فناوری اتخاذ کرده‌اند. این رویکردها به مدد گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات به خصرص آموزش را متحول و بیش از هر زمان دیگری در دسترس همگان قرار داده است. کشور ایران نیز در حال تجربه این تحولات جدید است. آموزش عالی در ایران امروز در دسترس همه کاربران قرار دارد و به لطف آموزش‌های الکترونیک، کلاس درس از زمان و مکان فراتر رفته است. صنایع برای د سازی و ارتقای سطح کیفی و کمی نیروی انسانی خود نیازمند آموزش‌های روزآمد است. وضعیت به کارگیری دستاوردهای پژوهشی و فناوری در ایران اما به گونه دیگری است. هر چقدر که اهمیت آموزش‌های تخصصی در صنایع ایران درک شده، دستاوردهای پژوهش و فناوری و تحقیقات دانشگاهی هنوز به صنعت ایران راه پیدا نکرده است. گویی صنعت و دانشگاه در دو دنیای متفاوت زیست می‌کنند و در جزیره‌های مجزا فعالیت می‌نمایند. ممکن است که این وضعیت در شرکت‌های نوپا و صنایع نوین تا حدی متفاوت باشد، اما واقعیت این است که بافت غالب صنایع در ایران از جنسی است که ارتباط زیادی با پژوهش و فناوری دانشگاهی پیدا نمی‌کند.

در این میان سیاستگذاری‌های دولتی در توسعه علم و فناوری مناطق و استان‌های کشور با رویکرد آمایش سرزمین بر آن است که سیاستگذاری و برنامه‌ریزی آموزش عالی و پژوهش و فناوری را در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی متناسب با اولویت‌ها و برنامه‌های صنعتی مناطق تعریف نماید و اعتبارات حمایتی و تسهیلات اعطایی به مناطق را با توجه به اولویت‌های آمایش سرزمین به مناطق تخصیص دهد.

از سری دیگر ظهور و رشد جدید صنایع نوین در قالب صنایع برتر و دانش بنیان و گسترش بخش‌های خاص در صنایع موجود، نیاز به تغییر و بازنگری در برنامه‌ریزی‌های درسی و سرفصل‌های آموزشی دانشگاه‌ها برای تربیت نیروی انسانی دانش آموخته و آشنا با صنعت و جامعه ایجاد کرده است. در عصر دانایی پرسش‌های کلیدی در خصوص تعامل دانشگاه با جامعه در مرز تعین علم دانشگاهی مطرح است:

دانشگاه‌های ما چقدر با این پرسش آشنا هستند؟ چگونه خود را مهبای پاسخگویی و برآورده ساختن مطالبات جامعه نمرده‌اند؟ چه ارتباطی میان خود با نیازها، اولویت‌ها و برنامه‌ها و اقدامات منطقه‌ای و استانی می‌بینند؟ آیا دانشگاه‌ها در جامعه و برای جامعه طراحی شده و فعالیت می‌کنند؟ آیا جوامع میزبان، دانشگاه‌ها را از حوصله‌ی دانند و نیازهای آموزشی/پژوهشی و فناوری خود را با پذیرش مرجعیت علمی دانشگاه، به آنها محول می‌سازند؟ آیا ادبیات مشترک میان جامعه ذینفع (صنعت، اجتماع، سازمان‌های دولتی و شرکت‌های خصوصی) با محیط‌های علمی و دانشگاهی وجود دارد؟ رسیدن به اهداف اقتصاد دانش بنیان در جامعه و ایجاد این گفتمان مستلزم هماهنگی و همکاری نزدیک محیط‌های علمی با جامعه پیرامونی است. این رویکرد در جوامع پیشرفته دنیا به طور جدی دنبال می‌شود و برنامه‌ریزی‌های کلان منطقه‌ای، تخصیص اعتبارات پژوهش و فناوری و سایر سیاستگذاری‌ها با تعامل جدی دانشگاه‌ها و جوامع میزبان و ایفای نقش رهبری علم و فناوری در دانشگاه‌ها و پذیرش این نقش از سوی دولت و صنعت صورت پذیرد. حرکت هماهنگ مثلث دانشگاه/دولت/صنعت در راستای آمایش سرزمین مناطق جهان به رشد و تثبیت جایگاه شرکت‌های دانش بنیان، اقتصاد

دانایی و تولید علم انجامیده است. کتاب حاضر مجموعه‌ای از راهبردها، سیاست‌ها، برنامه‌های اتحادیه اروپا همراه با مثال‌هایی موردی از پیوند دانشگاه‌ها با رشد منطقه‌ای در کشورهای عضو اتحادیه است. نقطه مشترک تمام مثال‌های ذکر شده در این کتاب، برنامه‌ریزی اتحادیه اروپا برای ایفای نقش رهبری دانشگاه‌ها در تعامل پایدار با مناطق میزبان برای تولید علم و توسعه اقتصاد دانش بنیان است.

در این راستا، همه ظرفیت انسانی و فیزیکی برای رسیدن به این تعامل پایدار و پویا بسیج می‌شود. در سوی دیگر، سازمان‌های دولتی، شرکت‌های خصوصی بزرگ، متوسط و کوچک، جوامع محلی با برپا کردن مرجعیت علمی و رهبری دانشگاه‌ها در گذار از اقتصاد سنتی به اقتصاد دانش بنیان، توسعه پایدار، برنامه‌ریزی جامعی برای بهره‌مندی از ظرفیت‌های دانشگاه‌ها انجام می‌دهند و حمایت‌ها، اتحادیه اروپا از برنامه‌های مناطق نیز براساس آمایش سرزمین و در راستای تقویت تعامل دانشگاه/دولت/صنعت صورت می‌پذیرد.

این کتاب راهنمای خوبی برای سیاست‌گذاران کلان و منطقه‌ای، مدیران سطوح ارشد و میانی، اساتید دانشگاه، کارشناسان و دانشجویان است که در پی تبیین راهبردهای، سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات معطوف به توسعه پایدار، آمایش سرزمین، اقتصاد دانش بنیان، مناطق ویژه علم و فناوری و رویکردهای دانایی به حل مسایل منطقه‌ای هستند.

در اروپای قرن ۲۱ میلادی، دانشگاه‌ها به عنوان جزیی از جامعه کانون توسعه منطقه‌ای و شهری و مرکز توجه سیاست‌گذاران، برنامه ریزان، مدیران دولتی و صنعتی برای گسترش اقتصاد دانش بنیان است. آیا دانشگاه‌های ایران روزی این جایگاه را خواهند یافت که نه به عنوان جزیره‌ای مجزا بلکه قطب قابل اتکاء توسعه علم و فناوری مناطق خود عمل کنند؟

زمان تدوین نهایی این کتاب، همه پیوندهای اینترنتی ذکر شده در متن اصلی بررسی شد. برخی صفحات وب تغییر نشانی داده بود و برخی از برنامه‌های اتحادیه اروپا تغییر ماهیت داده بود. هر جا لازم شد، توضیحاتی ذیل مرجع برای راهنمایی بهتر مخاطب ارائه شده است. همچنین، برای درک بهتر سیاست‌ها و برنامه‌ها و اقدامات اتحادیه اروپا از افراد آشنا به اتحادیه

(مانند آقای دکتر حسین شریفی) مشورت‌های لازم گرفته شده است. بدین وسیله از راهنمایی‌های ایشان سپاسگزاری می‌شود.

در پایان این دیباچه از استاد گرانقدر جناب آقای پروفسور ایرج نبی پور بابت پیشنهاد ترجمه این کتاب و راهنمایی در به‌گزینی برخی واژگان کتاب سپاسگزاری می‌کنم. از جناب آقای دارا جوکار بابت بازخوانی و ویراستاری، صفحه آرایی، طراحی و گرافیک و سرکار خانم مرزوقی بابت حروفچینی و تنظیم مطالب سپاسگزاری می‌نمایم. از خوانندگان گرامی نیز درخواست دارم که نظرات تکمیلی و دیدگاه‌های خود را با ارسال ایمیل به نشانی reza.aziz@pgu.ac.ir با من به اشتراک بگذارند.

دکتر رضا آذین

دانشیار مهندسی نفت دانشگاه خلیج فارس

رییس بنیاد نخبگان استان بوشهر

بهار ۱۳۹۵